Trekantdramaet mellom Israel, Iran og Hezbollah

FAGFELLEVRDERT

Oktober 2000 kidnappet Hezbollah tre israelske soldater, operasjonen fikk ingen konsekvenser. Da Hezbollah gjennomførte en nærmest identisk operasjon sommeren 2006, endte konfrontasjonen med krig. Hvorfor fikk to så like hendelser så ulike konsekvenser? Svaret ligger i trekantforholdet mellom Israel, Iran og Hezbollah.

Av Håvard Mokleiv Nygård, forskningsassistent ved
Centre for the Study of Civil War, PRIO/UIO

I begynnelsen av oktober 2000 kidnappet Hezbollah tre israelske soldater. I løpet av prosessen ble fire israelske soldater drept. Operasjonen fikk knapt noen ettervirkninger. Dette er høyst interessant siden den daværende statsministeren Ehud Barak hadde sikret støtten til den israelske tilbaketrekningen fra Libanon samme sommer ved blant annet å forsikre israelere om at ingen provokasjoner fra Hezbollah ville bli tolerert. Sommeren 2006 utførte Hezbollah en nærmest identisk operasjon. Denne gangen satte Hezbollah i gang en prosess som endte med det vi nå kaller den andre Libanonkrigen.

Et godt utgangspunkt for å analysere hvorfor krigen i 2006 brøt ut, er derfor å prøve å avdekke hvilke viktige faktorer som skiller de to hendelsesforløpene. I det følgende vil jeg argumentere for at en viktig faktor var Israels strategiske stilling, eller, for å være mer presis: Israels oppfatning av sin strategiske stilling. Ved å bygge på den neorealistiske tradisjonen innen internasjonal politikk, og ved hjelp av en enkel spillteoretisk analyse, vil jeg argumentere

for at forholdet mellom Israel og Iran er ytterst viktig for å forstå hvorfor krigen i 2006 brøt ut.

Innenriks og utenriks

Det finnes åpenbart både innen- og utenrikspolitiske grunner til hvorfor Israel valgte å eskalere konfrontasjonen med Hezbollah sommeren 2006 til en krig. Av innenrikspolitiske forklaringsfaktorer kan man nevne regjeringen Olmerts svake stilling i Israel generelt, og dens mangel på sikkerhetspolitisk tyngde spesielt. I det følgende vil jeg likevel se bort fra innenrikspolitiske forklaringer, og kun fokusere på utenrikspolitiske. Jeg vil argumentere for at viktige forklaringer på hvorfor konflikten i 2006 og ikke 2000 eskalerte til kamphandlinger ligger på det utenrikspolitiske planet. Et ensidig fokus muliggjør å studere de utenrikspolitiske årsakene mer inngående, men det innebærer nødvendigvis også at hele bildet ikke kommer frem.

På tross av at Israel i dag har stabile fredsavtaler med Egypt og Jordan, er det

fremdeles flere av nabolandene som ikke anerkjenner staten Israels eksistens. Dette, alene og sammen med en del andre faktorer, gjør at israelsk politikk og strategisk tenkning nærmest alltid har en viktig internasjonal dimensjon. Få viktige beslutninger blir tatt i Israel uten at internasjonale konsekvenser blir tatt med i betraktningen, og mange beslutninger som i andre land ville vært utelukkende innenrikspolitiske får i Israel regionale dimensjoner. For å forstå hvorfor Israel valgte å eskalere konflikten med Hezbollah sommeren 2006 må man derfor analysere disse utenrikspolitiske faktorene. Disse inkluderer blant annet forholdet til de nærmeste naboene, forholdet til USA og forholdet til det Israel betegner som sin nære periferi; India og Pakistan. I det følgende vil jeg konsentrere meg om forholdet til Iran. Jeg vil argumentere for at dette forholdet er avgjørende for å forstå forskjellene mellom 2000 og 2006, og slik bringer oss nærmere en forståelse av hva som forårsaket krigen sommeren 2006.

Etter invasjonen av Irak står Israel og Iran igjen som de eneste regionale stormaktene i Midtøsten.² En forståelse av dynamikken mellom disse landene vil derfor være uhyre viktig for å forstå de to landenes sikkerhetspolitiske avgjørelser. I tiden før revolusjonen i Iran i 1979 var Iran, ifølge Yitzhak Rabin, Israels beste venn.³ Siden den gang har forholdet, på tross av enkelte lyspunkter, blitt stadig dårligere; i perioden etter 2003 har konkurransen om makt og innflytelse i regionen mellom Iran og Israel blitt intensivert. Det er spesielt tre grunner til hvorfor forholdet til Iran er viktig for å forstå grunnene for hvorfor Israel valgte å svare så dramatisk mye sterkere på Hezbollah's kidnappinger i 2006 enn i

2000. Den teoretiske forankringen til disse tre grunnene diskuteres i neste avsnitt.

(1) I perioden mellom 2000 og 2006 økte Iran sin relative innflytelse vis á vis Israel,

(2) gitt de nære relasjonene mellom Iran og Hezbollah skaper Irans økte makt en situasjon hvor Israel kan ønske å forbedre sin strategiske situasjon i forhold til Iran ved å svekke Hezbollah og

(3) forholdet mellom Iran og Hezbollah skaper, i spillteoretisk sjargong, «commitment problems» som gjør det uhyre mye vanskeligere for Israel og Hezbollah å forhandle om en fredelig løsning.

Maktbalanse: Teori

Forholdet mellom stater kan anta en mengde forskjellige former, men forholdet mellom Israel og Iran er best studert som et karakterisert av klassisk anarki og mistillit. Anarki i denne forbindelse må ikke forstås som et synonym på kaos. Anarki i neo-realistisk teori er best forstått i en sammenligning av internasjonal politikk med livet inne i en stat. I en fungerende stat forbeholder staten seg retten til å bruke makt overfor sine innbyggere. Hver enkelt innbygger er derfor beskyttet av staten, og trenger ikke å sørge for sin egen sikkerhet eller beskyttelse. I det internasjonale systemet er situasjonen omvendt: Den enkelte stat må sørge for sin egen sikkerhet. Internasjonal politikk er derfor karakterisert av det Waltz kaller «self-help».⁴ Maktkalkulering dominerer forholdet mellom de to landene, og slik maktkalkulering fører til konkurranse om makt og innflytelse.⁵ Det primære målet for enhver stat, i følge neo-realistisk teori, er overlevelse, men overlevelse, anarki og mistillit er statiske faktorer som følgelig ikke kan forklare endring.

Den sentrale variabelen er derfor staters evne til å true hverandre. Denne evnen vil variere, og variasjonen forklarer hvorfor stater blir mer eller mindre bekymret for andre.⁶ Helt eksplisitt er argumentet at stater er uhyre sensitive til forandringer i maktbalansen.⁷ Israel vil derfor være bekymret for Irans økning i makt, i form av militære kapabiliteter som jeg kommer tilbake til, i perioden etter 2003. Denne typen konkurranse om makt vil være avgjørende for Israels beslutninger i tilfeller der Israel anser en annen stat for å være en reell eller fremtidig trussel. Fokuset blir derfor naturlig på Iran, da Iran er det landet i regionen

Irans evne, reell eller antatt, til å true Israel, var betydelig større i 2006 enn den var i 2000.

som økte sin relative makt vis á vis Israel mest i perioden etter 2003. Variasjon i staters evne til å true hverandre, og den teoretisk ventede effekten av dette, forklarer logikken bak punkt 1 og 2 i forrige avsnitt. Punkt 3 krever derimot litt mer nyansert teori før det gir mening.

Et sentralt problem i rasjonalistisk konfliktforskning er å kunne forklare hvorfor to aktører ville velge å gå til en kostbar krig når alternative løsninger til væpnet konflikt er tilstede og begge parter foretrekker disse. Det vil si, hvorfor går to parter til krig over for eksempel et landområde når det finnes måter å dele landstykket på som ville gjort begge parter såpass fornøyde, eventuelt såpass lite misfornøyde, at de ville foretrekke det fremfor en krig som de kan ende opp med å tape, og som utvilsomt vil være

kostbar. To aktører som begge er rasjonelle burde i en slik situasjon kunne finne en løsning på konflikten. Jeg bruker her Jon Elsters definisjon som sier at en handling er rasjonell «if the action taken is optimal given the beliefs, these beliefs must be as well supported as possible, given the evidence, and the evidence must result from an optimal investment in information gathering».⁸

Man vil alltid kunne innvende at aktører i virkeligheten ikke handler spesielt rasjonelt. Aktører som er ferd med å gå til krig, eller utfører operasjoner av den typen Hezbollah utførte, befinner seg dog i en eksplisitt strategisk situasjon og vil derfor nødvendigvis vurdere sine handlinger og, i hvert fall til en viss grad, veie eventuelle kostnader og gevinster av disse. Jeg mener man derfor kan få mye ut av å studere Israel og Hezbollah som rasjonelle aktører, uten at dette betyr at andre perspektiver ikke også vil være fruktbare. Fearon argumenterer for at det finnes tre mekanismer som forklarer hvordan rasjonelle aktører kan ende opp med å utkjempe en krig ingen av partene egentlig ønsker.⁹ For vårt vedkommende er spesielt to av disse tre mekanismene interessante. Før jeg går inn på disse mekanismene er det verdt å merke seg at denne litteraturen ser på internasjonal politikk som en forhandling. Forhandling kan da både forstås tradisjonelt med at diplomater møtes og prøver å komme til en enighet, men det er også en forhandling når to aktører utplasserer stridsvogner på hverandres grenser og prøver å presse hverandre til en løsning. Her går jeg igjennom alle de tre mekan-

Libanesiske kvinner med Hezbollah-flagg og det libanesiske flagget ser ødeleggelsene i Beirut sommeren 2006.

ismene, men det er først og fremst den første og den tredje som er interessante for den videre analysen.

(1) Aktører kan ha privat informasjon som sammen med et insentiv til å forvrengte denne informasjonen gjør det vanskelig å finne en forhandlingsløsning. Privat informasjon betyr her informasjon som kun den ene aktøren besitter; og kan omhandle enten aktørenes relative kapabilitet, det vil si evnen til å vinne en eventuell krig. Eller hvor langt aktøren er villig til å gå for å oppnå det de er ute etter i konfrontasjonen, det vil si hvor sterkt aktøren ønsker noe. Denne mekanismen kan belyses med ett enkelt eksempel: A og B har havnet i konflikt over et landområde, og ingen av partene ønsker i utgangspunktet å gå til krig over dette. A sitter dog på informasjon som gjør henne sikker på at hun vil vinne en eventuell krig, og hun prøver derfor å presse B til å gi opp så mye av området som mulig. B på sin side regner med at A bløffer, siden det nettopp er i As interesse å prøve å få mest mulig ut av forhandlingssituasjonen. Sagt på en annen måte er det alltid i A og Bs interesse å overspille hånden sin dersom målet er å komme best mulig ut av en forhandling. B presser derfor tilbake og denne dynamikken kan føre partene til en krig som de begge i utgangspunktet ikke ønsker.

(2) Enkelte landområder, for å fortsette å bruke det som et eksempel, kan teoretisk ikke deles opp. I en situasjon der to parter ønsker samme område og ingen av dem er villig til å godta noe annet enn hele, kan det også være umulig å komme frem til en forhandlingsløsning, noe som igjen kan føre partene ut i krig.

(3) Tredje mekanisme, som altså er den jeg vil undersøke i denne artikkelen, er

«commitment problems» som vi litt haltende kan oversette til bindingsvansker. Her er problemet at det kan være umulig for to parter å komme frem til en forhandlingsløsning fordi en eller flere av partene har et insentiv til å trekke seg fra avtalen etter at den er fremforhandlet. I en slik situasjon blir en fredelig løsning uhyre vanskelig å oppnå, på tross av at alle partene kan ønske det. Som vi vil se i det følgende belyser denne mekanismen interessante sider ved trekantforholdet mellom Israel, Hezbollah og Iran.

Maktbalanse: Praksis

Det er åpenbart at det israelske militæret er overlegent det iranske uansett hvordan man skulle ønske å måle det. Mens Israel har tilgang til de mest sofistikerte våpensystemer fra egne eller amerikanske produsenter, består det iranske militæret for det meste av et lappeteppes av utdatert amerikansk og russisk materiell.¹⁰ På tross av at Iran, i en krigssituasjon, kan mobilisere 32 divisjoner, mot Israels 16, var Iran i perioden frem til 2002 for det meste sett på av Israel som en aktør som kunne komme til utvikle seg til en regional maktkonkurrent. Dette var grunnen til at Israel rundt årtusenskiftet nedklassifiserte Iran fra fiende til trussel.¹¹ Endringen kom i 2002 da en gruppe iranske forskere avslørte det til da hemmelige iranske atomprogrammet. Denne avsløringen, koblet med Irans utvikling og testing av ballistisk våpenteknologi, spesielt Shahab-3 missilene som kan nå Israel, gjorde at Iran etter 2002 kom til å utgjøre en av de viktigste strategiske utfordringene for Israel. Det er mye diskusjon rundt hvorvidt Iran utviklet sitt atomprogram med det for øye å kunne true Israel. For vårt vedkommende er dette

ikke nødvendigvis et relevant spørsmål siden Israel, som vi vil se i neste avsnitt, utvilsomt anså atomprogrammet for å være en trussel og derfor handlet som om det var det. Den viktige konklusjonen her er altså at Irans evne, reell eller antatt, til å true Israel var betraktelig større i 2006 enn i 2000.

Fra Syria til Iran

Etter Hezbollahs kidnappinger i oktober 2000 var Israels fokus ikke på Iran, men på Syria. Ehud Barak, som da var statsminister, hadde siden 1999 forsøkt å få til en endelig fredsavtale med Syria, og tilbake-trekningen fra Libanon sommeren 2000 var et ledd i denne strategien.¹² På det tidspunktet anså også Israel forholdet mellom Syria og Hezbollah for å være viktigere enn forholdet mellom Iran og Hezbollah, og det ble derfor gjort klart etter kidnappingene at Israel holdt Syria ansvarlig for Hezbollahs handlinger.

Ephraim Sneh, Israels vise-forsvarsminister, sa til Jerusalem Post: «[T]he responsibility lies with Syria [...] We are not making threats. This is a warning.»¹³ I utgangspunktet kunne forholdet mellom Syria og Hezbollah være like viktig og få samme konsekvensene som forholdet mellom Iran og Hezbollah, men for at den samme mekanismen skal være operativ, må Syria utgjøre en tilsvarende strategisk trussel for Israel. Syria ble i 2000 ikke sett på en som en trussel på samme måte som Iran i 2006 av israelske beslutningstakere. Syrias militære kapabilitet, både konvensjonell og ballistisk, matchet aldri Irans.¹⁴ Oppfatningen i det israelske militæret var at de problemfritt ville kunne avskrekke, eller om nødvendig svare, på et syrisk militært angrep.¹⁵

Sommeren 2006 var situasjonen diametralt endret. Mens Hezbollahs sponsor i 2000, Syria, ble sett på som en potensiell partner for fred, ble Hezbollahs sponsor i 2006, Iran, sett på som Israels viktigste strategiske utfordring. Israel var på dette tidspunktet bekymret for at Hezbollah i effekt var Irans «western command»¹⁶, og Haaretz-journalisten Ze'ev Shiff skrev at det israelske forsvaret anså Hezbollah for å være den iranske republikanske gardens «frontal command».¹⁷ Bekymringen for Irans vekst kan sees i den betydelige veksten av rapporter om Iran fra forskjellige institutter for strategiske studier i Israel i årene og månedene for 2006. Et slikt

*Det er umulig for Israel å inngå en
avtale med Hezbollah dersom de
mener Iran sitter ved tømmene.*

eksempel kom fra Begin-Sadat-senteret hvor lederen skriver at Iran som stat er: «characterized by far-reaching goals in its foreign policy, a propensity for high risk policies, intensive commitment and determination to implement these policies, and unconventional diplomatic style.»¹⁸ Etter krigen i 2006 tok også Israel det steg å omorganisere oppbyggingen av forsvaret. I tillegg til de tradisjonelle nord-, sør-, sentralkommandoene opprettet Israel en egen kommando med ansvar for land som ikke grenser til Israel. Haaretz omtalte dette som: «a General in charge of the Iran front».¹⁹ I sum ser man her et bilde av to situasjoner, kidnappingene i 2000 og 2006, som på overflaten ligner og hvor dynamikken med en tredjepart som støtter

Hezbollah er den samme. Mer systematisk analysert viser det seg at en viktig forskjell på 2000 og 2006 var stillingen til Hezbollah's sponsor. Israels forhold til Syria i 2000 var mye bedre, og karakterisert av mer tillit, enn Israels forhold til Iran i 2006. Den viktige forskjellen er her Irans uhyre mye større evne til å true Israel i 2006, en dynamikk som man plausibelt kan argumentere for gjorde situasjonen i 2006 mer ustabil enn i 2000. I sum vil det, gitt den oppfatningen som rådet i landet, være naturlig å anse Hezbollah's operasjon i 2006 som en mye større trussel en den nærmest identiske operasjonen i oktober 2000.

Trekantdrama

Som nevnt kan bindingsvansker være en viktig faktor i å forklare utbrudd av krig. Et nødvendig spørsmål å stille i denne sammenheng er derfor om det fantes forhandlingsløsninger på konflikten som oppstod etter Hezbollah's kidnappinger sommeren 2006? Empirien tilsier at det burde ha vært mulig for Israel og Hezbollah å komme til en enighet som ville gjort det mulig å unngå krig. Direkte og indirekte kommunikasjon, blant annet for å etablere hva som var legitime og illegitime operasjoner, hadde tross alt forekommet tidligere mellom Israel og Hezbollah.²⁰ Dersom forhandlingsløsninger var mulig tidligere, hvorfor skulle de ikke vært det i 2006? Tross alt var Hezbollah's operasjon på ingen måte uten presedens. Et svar på spørsmålet melder seg dersom man tar på alvor den foregående analysen av Irans økende makt og innflytelse i regionen, og Israels bekymring for dette. Sommeren 2006 var Israel i en direkte konfrontasjon med Hezbollah, uten at de anså Hezbollah for å

være den viktigste aktøren i konfrontasjonen. Israel var langt mer fokusert på Iran, og Hezbollah ble først og fremst interessant da organisasjonen ble sett på som et verktøy for Iran. Her ser vi hvordan bindingsvansker kan være en viktig mekanisme. Det er naturligvis umulig for Israel å inngå en avtale med Hezbollah dersom de anser det for trolig at Hezbollah egentlig ikke styrer over seg selv, men at det er Iran som sitter ved tømmene. Enhver forhandling med Hezbollah vil følgelig bli ansett som bortkastet tid. Så langt kan man si det samme om situasjonen i 2000 og Hezbollah's da antatte nære bånd til Syria. Forskjellen ligger i Irans evne til å true Israel, en evne Syria ikke hadde. Dette skaper en situasjon der Israels interaksjon med Hezbollah ikke kan forstås uten å ta med den implisitte interaksjonen med Iran i betraktningen. Under gjør jeg rede for hvordan denne interaksjonen kan analyseres. Analysen gir også en plausibel forklaring på hvorfor Israel valgte å eskalere konflikten, og derfor på hvorfor krigen i 2006 brøt ut.

Spilltreet på neste side er et forsøk på å analysere den strategiske interaksjonen mellom Israel, Hezbollah og Iran sommeren 2006. Det bygger på funnene fra de forutgående avsnitt som viser Irans økte makt og innflytelse, og Israels økende bekymring for den trusselen de anså Iran for å utgjøre. Analysen bygger også på antagelsen, som jeg har belagt over, at Israel anså Hezbollah for å være kontrollert fra Iran. Vi vet i ettertid at dette ikke var tilfellet. Iran ble ikke informert på forhånd om Hezbollah's operasjon sommeren 2006, og hadde de blitt konsultert tyder det meste på at de ville vært mot operasjonen.²¹

Poenget her er at Israel oppfattet situasjonen slik vi analyserer den. Målet her er

Figur 1: Dynamisk spill med ufullstendig informasjon.

ikke å gi et mest mulig korrekt bilde av hvordan situasjonen egentlig var, men å analysere de valgene aktørene tok på bakgrunn av hvordan de oppfattet situasjonen der og da. Spilltreet gjør det mulig å analysere en situasjon der Israel ikke vet hvem som står bak Hezbollahs handlinger. Det gjør det også mulig å analysere konsekvensene av en slik situasjon, og peker derfor på noe som kan være en viktig faktor for å forstå hvorfor krigen mellom Israel og Hezbollah brøt ut. Tallene nederst i figuren er gevinsten aktørene får ved å velge de tilhørende stien. For hvert komma tilhører verdien til venstre Hezbollah og verdien til høyre Israel. Spillteorien forutsetter at aktøren alltid velger det høyeste tallet. Disse verdiene er selvsagt egendefinerte, og trenger derfor ikke nødvendigvis å gjenspeile Israel og Hezbollahs reelle rangering av de mulige utfallene.

Dersom Israel anså Hezbollah for å være kontrollert av Iran, vil Hezbollahs handlinger både si noe om Hezbollahs og Irans intensjoner. I spillteorien snakker man i så måte om strategiske typer. En aktørs strategiske type bestemmer hvor aggressiv aktøren er. Vi forenkler her og sier at aktørene kun kan være enten aggressive eller

avventende. En aggressiv aktør er villig til å gå mye lengre i å oppnå det resultatet han ønsker, enn en avventende aktør. Det betyr ikke nødvendigvis at aggressive aktører er mer villig til å gå til krig, eller for den saks skyld at aggressive aktører kriger oftere enn andre. To avventende aktører kan i teorien havne like ofte i krig som aggressive. Betegnelsene aggressiv og avventende henviser på hvordan de oppfører seg i en forhandlingssituasjon som eventuelt kan bygge opp til en krig. I poker vil en aggressiv aktør være villig til å ta større risiko enn en avventende, det betyr dog ikke at han oftere kommer til å vinne.

I trekantdramaet mellom Israel, Hezbollah og Iran visste ikke Israel om Iran var av den aggressive eller avventende typen. I og med at Israel, som vi har sett ovenfor, var sterkt bekymret for Irans intensjoner, ville det ha vært uhyre nyttig for Israel å vite hvorvidt Iran var aggressiv eller avventende. Denne kunnskapen ville hatt store implikasjoner for hvordan Israel burde forholdt seg til landet. I spillteorien er det vanlig å modellere det slik at den ene parten ikke vet hvilken strategisk type den andre parten er ved å la en tredje spiller, Naturen, gjøre første trekk.²¹ I dette første

trekket bestemmer da Naturen hvorvidt for eksempel aktør B er aggressiv eller forsiktig. Spiller B blir informert om hvilken type han er, men spiller A vet ikke hvilken type B er. I vårt spill lar vi Iran spillet Naturens rolle. Ettersom spillet går sin gang vil det bli klart for Israel hvilken strategisk type Hezbollah er, og hvilken type Iran er, siden Iran kun vil velge Hezbollah som en aggressiv type dersom Iran selv er det. Premisset for det argumentet er naturligvis at Israel oppfatter at Iran egentlig styrer Hezbollah, og at Hezbollahs handlinger derfor representerer Irans intensjoner. Figuren viser hvordan en slik logikk kan modelleres.

Spillet starter altså med et trekk av Iran som bestemmer hvilken type Hezbollah er. Dette trekket speiler Irans reelle eller, for Israel, innbilde kontroll over Hezbollah. Neste trekk tilhører Hezbollah, H, som må beslutte om de skal iverksette eller ikke iverksette en konfrontasjon, i dette tilfellet et kidnappingsforsøk. Neste trekk er Israels, I, første, og den stiplede linjen mellom de to I-ene betyr at Israel der og da ikke vet om de befinner seg til høyre eller venstre i figuren. Befinner de seg til venstre spiller de mot en avventende aktør. Er de til høyre spiller de mot en aggressiv aktør. Dette er den ufullstendige informasjonen som skaper dynamikken vi her analyserer. I dette trekket må Israel bestemme seg for om de ønsker å fortsette spillet ved å eskalere konfrontasjonen, eller om de ønsker å avslutte hele spillet ved å la Hezbollah vinne. Dersom Israel eskalerer, for eksempel ved å iverksette militære operasjoner, blir Hezbollah tvunget til å avsløre sin strategiske type. Dette blir klart i neste runde. Det blir også avslørt hvilken type Iran er, og da hvilke intensjoner de har, der-

som Hezbollah avslører sin type. Israel velger derfor alltid i dette spillet å eskalere konfrontasjonen. Dersom Hezbollah er av den forsiktige typen velger de å ikke eskalere konfrontasjonen videre etter at Israel har gjort sitt trekk. Dette er illustrert ved at Hezbollah helt ned mot venstre i figuren får -1 hvis de avslutter konfrontasjonen og -2 hvis de eskalerer ytterligere. Dersom Hezbollah derimot er av aggressiv type velger de å eskalere konflikten ytterligere etter at Israel har gjort sitt trekk. Illustrert helt nede til høyre i figuren ved at Hezbollah får 0 for å avslutte og 3 får å eskalere. Ved å eskalere tvinger altså Israel Hezbollah, og dermed også Iran, til å avsløre sin strategiske type. Denne informasjonen vil åpenbart ha implikasjoner for israelsk sikkerhetspolitikk.

Konklusjon

Jeg har i det forutgående argumentert for at en forståelse av internasjonale dynamikken i israelsk sikkerhetspolitikk, er nødvendig for å forstå beslutningen om å gå til krig sommeren 2006. Vi startet med det som i utgangspunktet så ut som to identiske handlinger som hadde dramatisk forskjellige konsekvenser. Hezbollahs kidnappinger høsten 2000 og sommeren 2006 er identiske i nesten alle henseender, men likevel ledet operasjonen i 2006 til en krig mens operasjonen i 2000 knapt hadde noen konsekvenser. En uhyre viktig forskjell på 2000 og 2006 var Israels forhold til det de anså for å være Hezbollahs sponsor; Iran. I 2000 var målet å få til en fred med Syria. I 2006 anså Israel Iran for å være den viktigste nasjonale sikkerhetstrusselen de stod overfor. Den forskjellige dynamikken i disse to forskjellige trekantforholdene er viktige for å forstå hvorfor

Israel valgte å gå til krig i 2006 men ikke i 2000. Hadde Iran ikke utviklet ballistiske missiler, eller atomprogrammet hadde forblitt hemmelig, hadde situasjon vært en helt annen. I et slikt tilfelle hadde ikke et Hezbollah-angrep blitt sett på som en like stor sikkerhetstrussel som det gjorde i 2006. Israel ville nok uansett gått til et motangrep, men man kan plausibelt argumentere for at konfrontasjonen da meget sannsynligvis hadde endt med begrensede israelske represalier og ikke en full krig. På mange måter kan denne dynamikken sies å være den samme som man så i oppladningen til Seksdagerskrigen. Som Tom Segev har argumentert for var en viktig faktor der det Israel anså for å være sin dramatisk forverrede strategiske stilling.²²

• f •

- 1 Artikkelen er en omarbeidet utgave av et kapittel fra forfatterens masteroppgave "The Steps to War". Jeg ønsker spesielt å takke Arild Underdal, Marianne Dahl, Øivind Brattberg, Chad Rector og Jørgen Jenshaugen for uunnværlige kommentarer og kritikk.
- 2 Buzan, Barry og Wæver, Ole: «Regions and Powers. The Structure of International Security». Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
- 3 Parsi, Trita: «Treacherous Alliance: The Secret Dealings of Israel, Iran, and the U.S.». New Haven: Yale University Press, 2007.
- 4 Waltz, Kenneth N.: «Theory of International Politics». London: Addison-Wesley Publishing Company, 1979.
- 5 Mearsheimer, John: «The Tragedy of Great Power Politics». New York: W. W. Norton & Company Inc., 2001.
- 6 Mearsheimer, John: «The Tragedy of Great Power Politics». New York: W. W. Norton & Company Inc., 2001; Robert Powell, «In the Shadow of Power – States and Strategies in International Relations». Princeton: Princeton University Press, 1999.
- 7 Waltz, Kenneth N: «Structural Realism after the Cold War», i International Security 25, no. 1, 2000, ss. 5-41.
- 8 Elster, Jon: «Explaining Social Behavior – More Nuts and Bolts for the Social Sciences », Cambridge: Cambridge University Press, 2007.

- 9 Fearon, James: "Rationalist Explanations for War" i International Organization 49, no. 3, 1995, ss. 379-414.
- 10 Raas, Whitney og Long, Austin: "Assessing Israeli Capabilities to Destroy Iranian Nuclear Facilities", i International Security 31, no. 4, 2007, ss. 7-33.
- 11 Parsi, Trita: «Treacherous Alliance: The Secret Dealings of Israel, Iran, and the U.S. », New Haven: Yale University Press, 2007.
- 12 Schindler, Colin: «A History of Modern Israel», Cambridge: Cambridge University Press, 2008.
- 13 Rudge, David: "Concern in North over Border Attacks. Sneh: Iran Pressing Hizbullah to Carry out Attacks", i Jerusalem Post, (sist sjekket 31.10.2000).
- 14 Cordesman, Anthony: «Peace and War: The Arab-Israeli Military Balance Enters the 21st Century », Westport: Praeger Publishers, 2001.
- 15 Ben-Ami, Shlomo: «Scars of War, Wounds of Peace: The Israeli-Arab Tragedy », New York: Oxford University Press, 2006.
- 16 Cordesman, Anthony: «Lessons of the 2006 Israeli-Hezbollah War», Washington: Center for Strategic & International Studies, 2007.
- 17 Schiff, Ze'ev: "Israel's War with Iran", i Foreign Affairs 85, no. 6, 2006, ss. 23-31.
- 18 Inbar, Efraim: "The Need to Block a Nuclear Iran", i Middle East Review of International Affairs 10, no. 1 2006, ss. 85-104.
- 19 Benn, Aluf: "Strategic Appointment", i Haaretz (sist sjekket 25.08.2006).
- 20 Sobelman, Daniel: «New Rules of the Game – Israel and Hizbollah after the Withdrawal from Lebanon», Tel Aviv: The Institute for National Security Studies, 2004.
- 21 Dixit, Avinash; Skeath, Susan og Reiley, David H.: «Games of Strategy». New York: W. W. Norton & Company, 2009.
- 22 Segev, Tom: «1967 – Israel, the War, and the Year That Transformed the Middle East», New York: Metropolitan Books, 2007.